

Fremtidens landbrug i fremtidens landskaber

- Situationen efter Den Grønne Trepert

- * Vi er i gang med en jordreform
- * Hvorfor ændrer landskabet sig?
- * Hvad er landbrugets rolle i fremtidens landskab – fortællinger og virkelighed

Fjordland Kongres Skive, 20/1 2026

Henrik Vejre, Professor Københavns Universitet
Projektleder TRANSFORM

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

Fremtidens landbrug i fremtidens landskaber

- Situationen efter Den Grønne Trepert

- * Vi er i gang med en jordreform
- * Hvorfor ændrer landskabet sig?
- * Hvad er landbrugets rolle i fremtidens landskab – fortællinger og virkelighed

Fjordland Kongres Skive, 20/1 2026

Henrik Vejre, Professor Københavns Universitet
Projektleder TRANSFORM

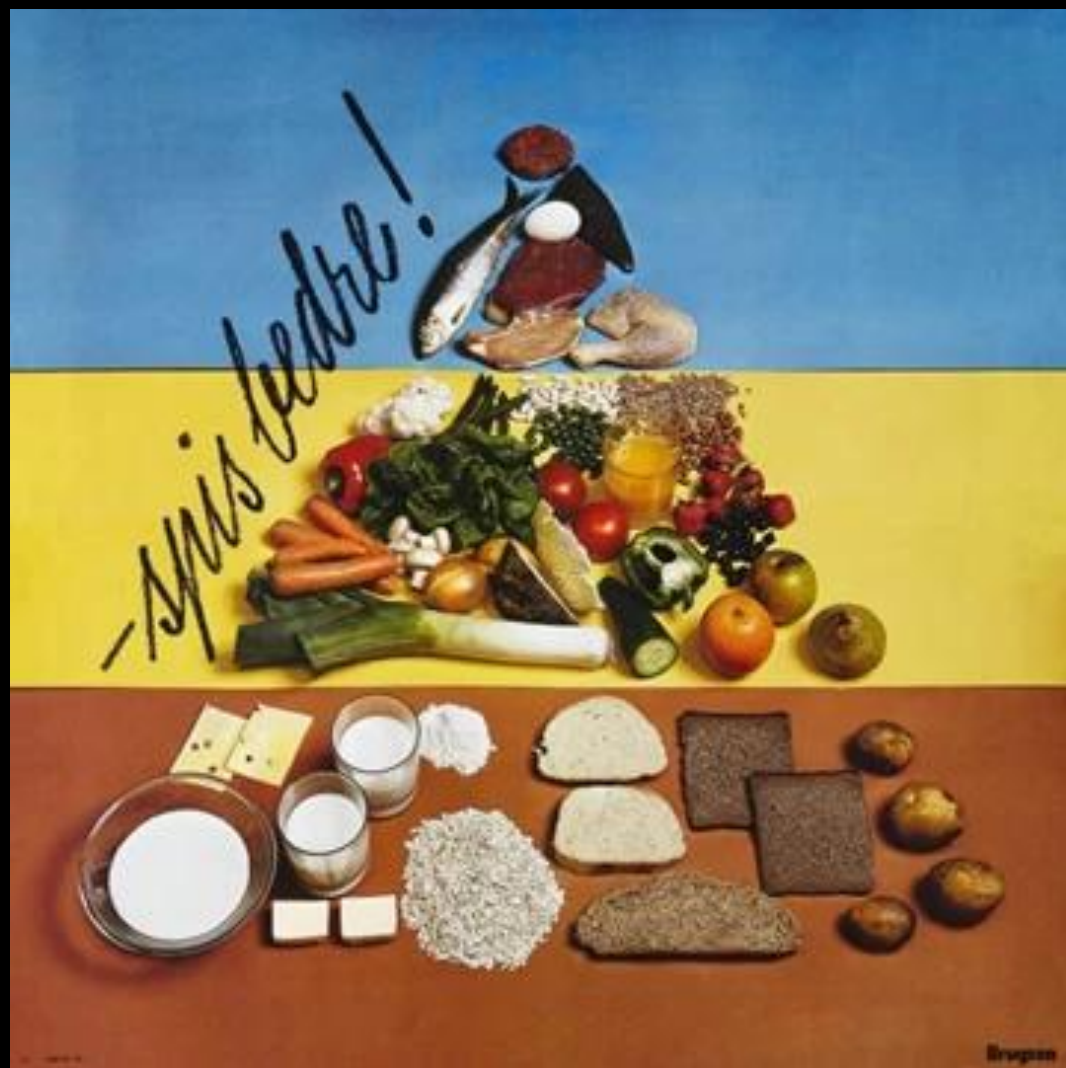

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

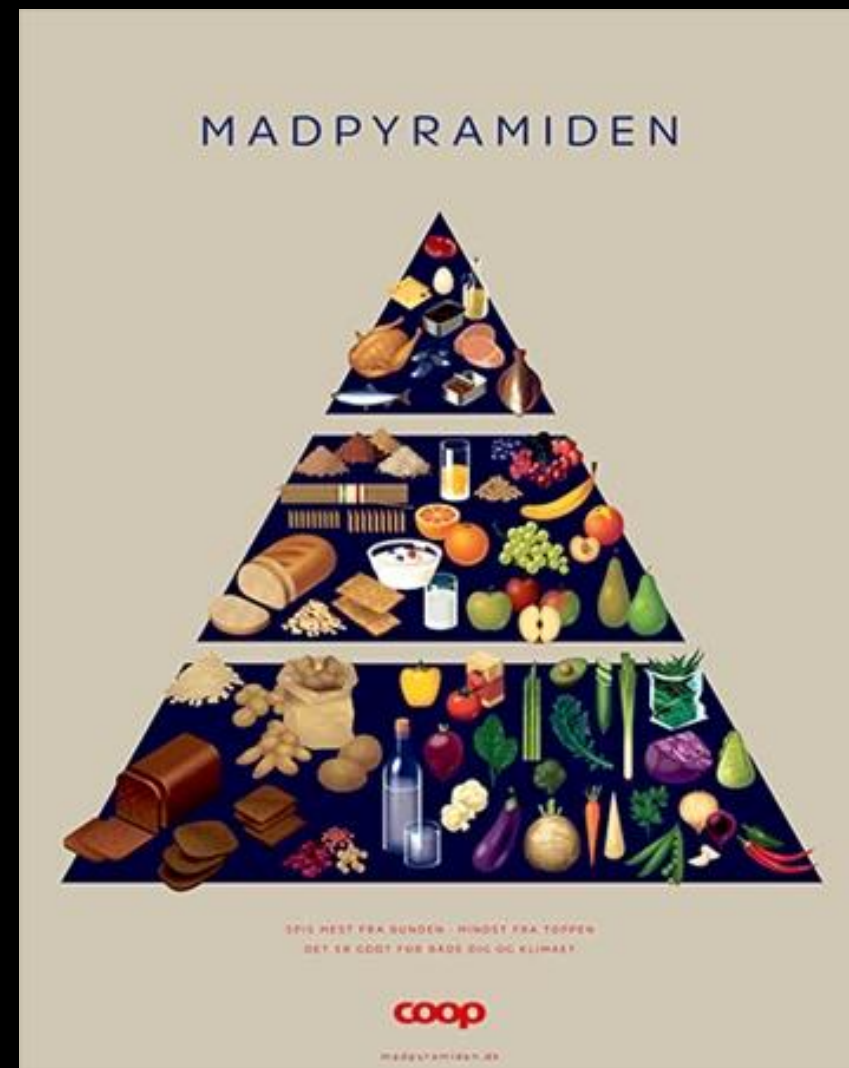

Landbruget lever gennem forandringer
Landbruget har overordnet set gavn af regulering
Pas på jeres grundfortælling

1976

2019

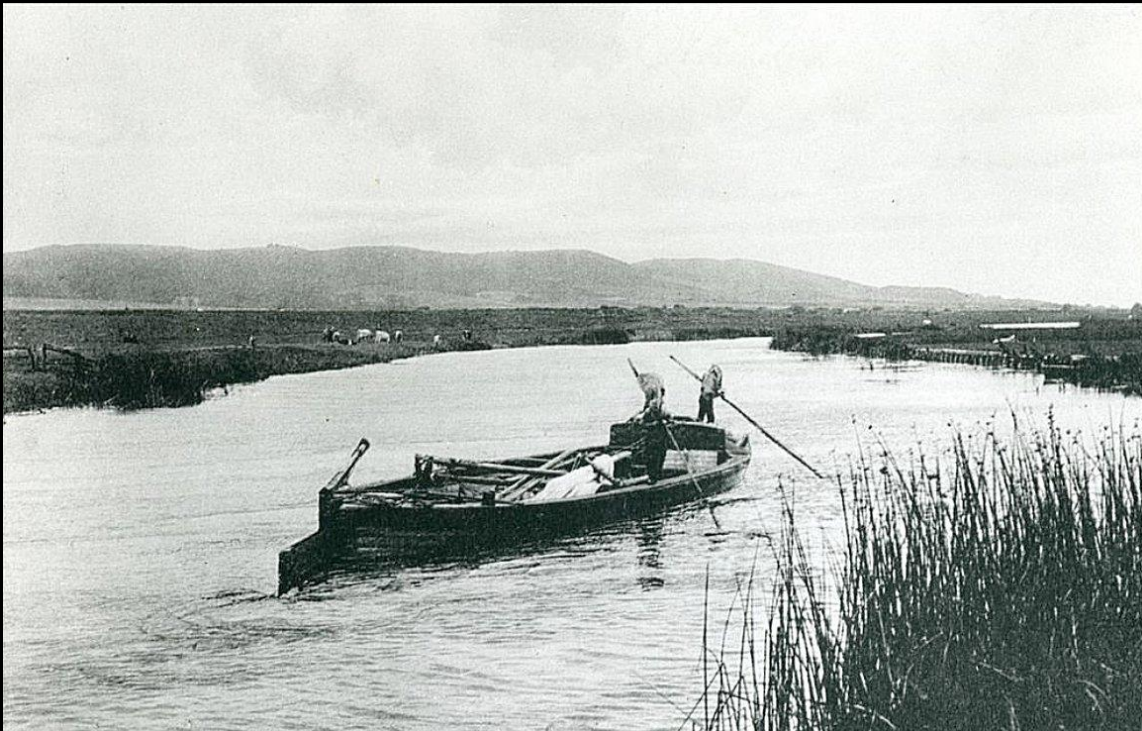

Hvad styrer udviklingen i landskabet?

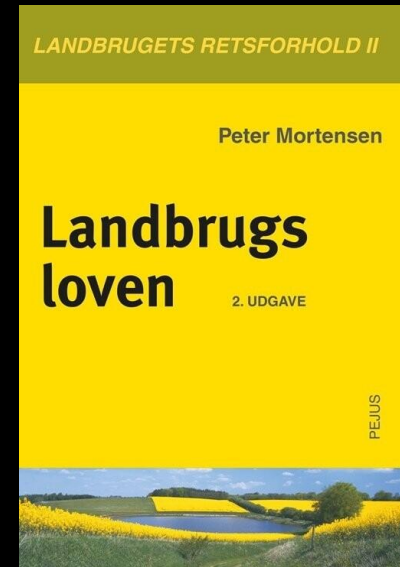
Et grundpræmis: Landskaber er foranderlige

Tre overordnede drivkræfter

- Naturlige processer
- Individuelle beslutninger – påvirket af generelle tendenser
- Samfundets regulering og rammesætning

- **Naturlige processer:** Klimændringer, jordbundsforandringer, tilgroning, invasive arter
- **Individuelle beslutninger** – påvirket af generelle tendenser
Fx den enkelte landmands beslutninger under indtryk af markedsforhold, ny teknologi, finansiering
- **Samfundets regulering og rammesætning** – fx begrænsninger i landbrugsdriften
- **Megatrends** – fx digitalisering, globalisering, KI, urbanisering, konflikter, magtforhold

Den Grønne Trepert

Et stort forandringsprojekt

Den Grønne Trepert

Et stort forandringsprojekt

Men forandringerne ville ske under alle omstændigheder

Det formelle indhold af Treparten

- Revolution af N indsatsen
- Lavbundsindsats
- Plads til mere natur / biodiversitet
- CO₂ – afgift
- Robust landbrugssektor

Arealanvendelsesforandringer:

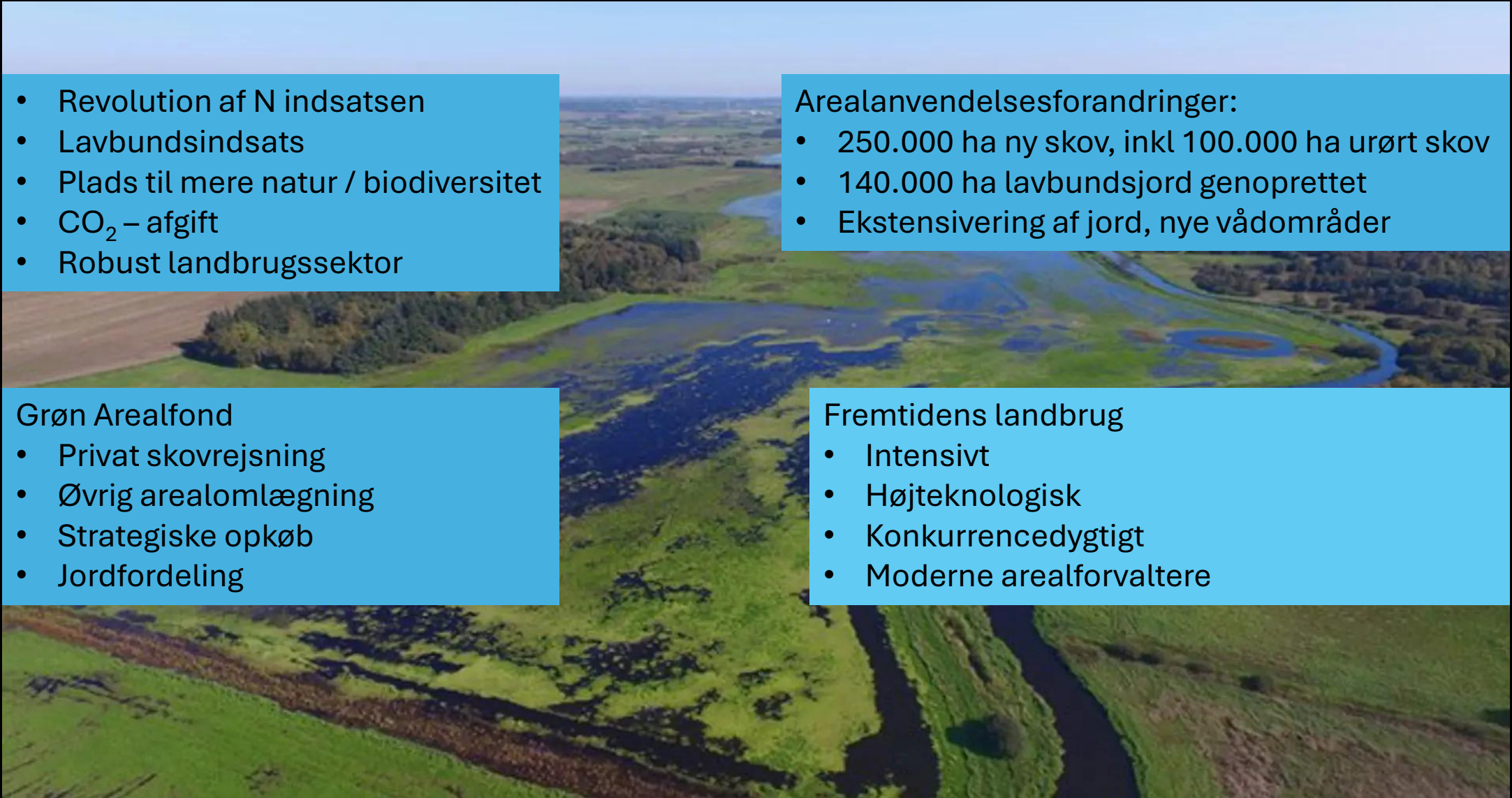
- 250.000 ha ny skov, inkl 100.000 ha urørt skov
- 140.000 ha lavbundsjord genoprettet
- Ekstensivering af jord, nye vådområder

Grøn Arealfond

- Privat skovrejsning
- Øvrig arealomlægning
- Strategiske opkøb
- Jordfordeling

Fremtidens landbrug

- Intensivt
- Højteknologisk
- Konkurrencedygtigt
- Moderne arealforvaltere

Processen i 2025

Lokale omlægningsplaner på baggrund af national udmeldte N
reduktionskrav + tørvejorde

Omlægningsplaner skal være fuldt dækkende for indfrielse af N
indsatsbehovet

Laves i 23 lokale treparter –

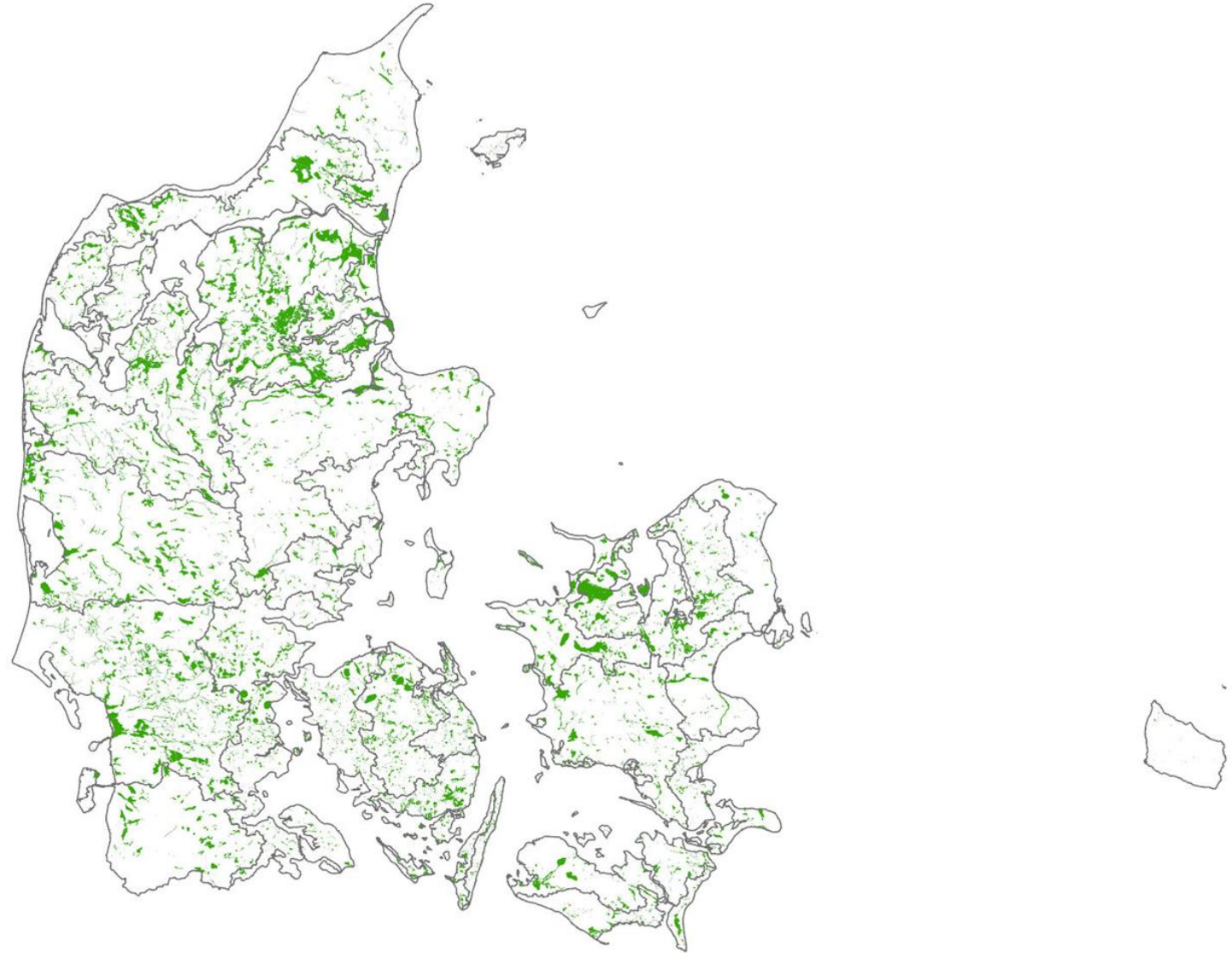
Principvedtaget i 2025 i de gamle kommunalbestyrelser

Omlægningsplanerne samlet set

(Ikke alle naturprojekter er lagt i MARS)

Igangsatte, forundersøgelser, skitseprojekter

Hvordan er det gået i de lokale treparter?

Foreløbige evalueringresultater; TRANSFORM projektet

Alle 23 er kommet i mål

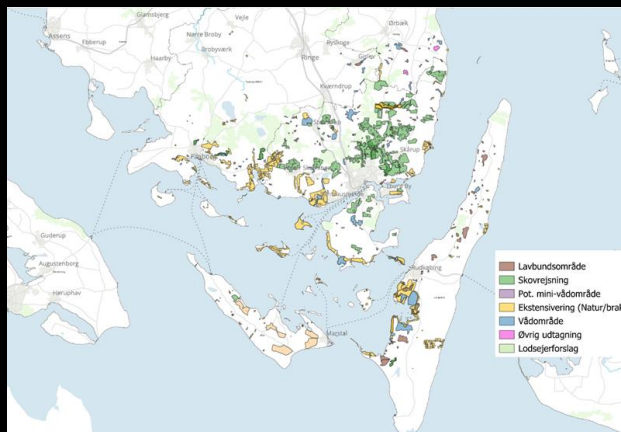
Generelt godt samarbejdsklima, tillid, respekt og anerkendelse af opgavens vigtighed

Nye alliance, eksisterende samarbejder

Kommuner og lokale treparter i varierende roller

Stærkt fokus på C og N

Natur, skov og grundvand er udskudt til 2026

Mange barrierer udestår:

Uhensigtsmæssige og ufleksible støtteordninger

Behov for frie eller fleksible midler

Behov for synergier, multifunktionelle løsninger

Behov for at den statslige understøttelse kommer på plads

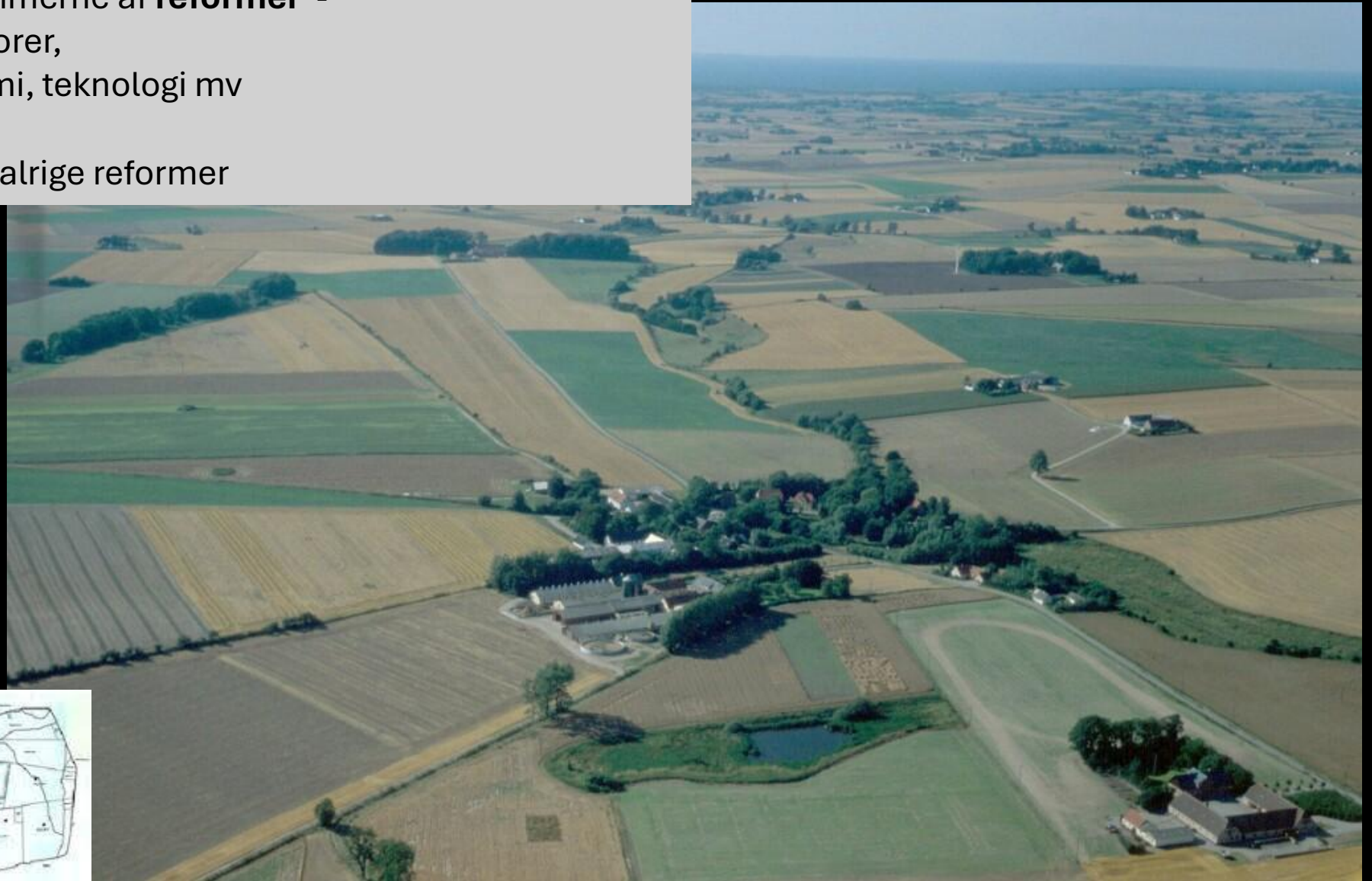
Ressourcebehov – ikke mindst mandskab

Strategiske mål gennem frivillighed?

Vi har mange erfaringer med store forandringer i landbrug og landskab

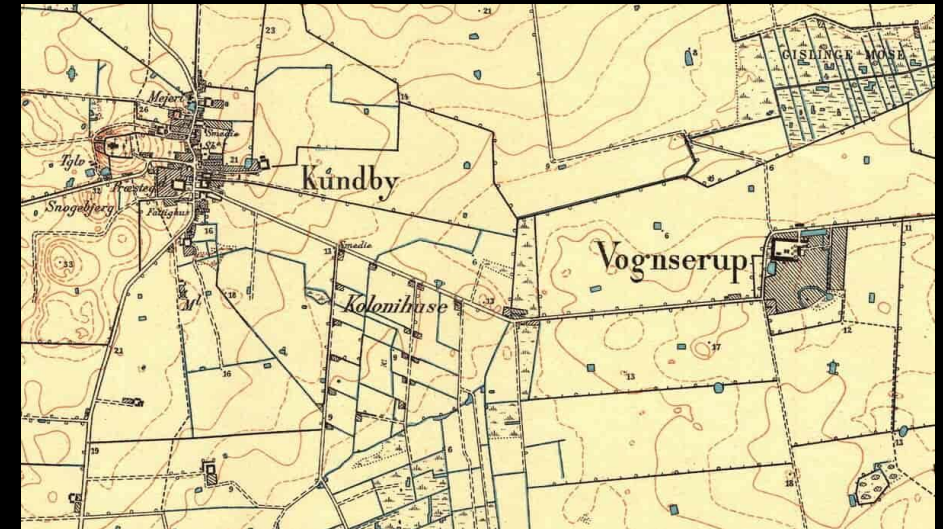
En del forandringer er sket i rammerne af **reformer** -
samtidige indsatser i flere sektorer,
fx ejerskab, rettigheder, økonomi, teknologi mv

Kulturlandskabet er præget af talrige reformer

Udstykning af husmandsbrug 1899, 1919

- Lensafløsning
- Udstykning
- Intensivering
- Bosætning
- Infrastruktur
- Långivning
- Designpolitik

Hvad bestod forandringerne af?

Fysiske
Økologiske
Agronomiske
Ejendomsræssige
Økonomiske
Juridiske
Infrastrukturelle
Demokratiske
Sociale
Psykologiske

Hvad kommer til at bestemme fremtiden i landbruget

- Forretnings- og finansieringsmodeller
- Afgrøder og dyrkningssystemer
- Magtkampe i samfundet
- Narrativer – kontrol over fortællingen

Landbrugets i fremtidens Danmark?

- Planlægning - arealanvendelse
- Koncentration af driften på de bedste jorde
- Tilpasning til den moderne forbruger
- Tilpasning til det moderne marked

Opgør med narrativerne

- Vi har verdens bedste landbrugsjord
- Verden kommer til at sulte, hvis vi gennemfører den Grønne Trepert
- Vi er de mest effektive, de mest klimavenlige
- Det er vores jord og den uindskrænkede ejendomsret gælder
- Landbrug er også natur
- Dansk landbrug lukker med Treperten

**Vrede landmænd lukkede
den dansk/tyske grænse
ved Sæd i dag**

SYDNYT.DK
LOKALE NYHEDER FRA SØNDERJYLLAND

Opgør med narrativerne

- Dansk landbrug lukker med Treparten

INDLAND NYHEDER POLITIK

Organisationer slår alarm: Kommer til at ødelægge dansk landbrug

Af: Lucas Johansen

04. dec. 2025 - 9:19

Onsdag præsenterede regeringen og et bredt flertal en aftale om at reducere udledningen af kvælstof fra landbruget.

Aftalen er en del af den grønne trepart og skal sikre en reduktion på 9.600 ton kvælstof i landbruget fra 2027. Det skal ske gennem et kvotesystem, hvor hvert landbrug får en fast grænse for, hvor meget der må udledes.

“Der har været meget snak om en ny kvælstofregulering i årevis. Nu indfører vi den. Det er en helt nødvendig brik i den grønne trepart,” siger minister for grøn trepart, Jeppe Bruus.

Hovedformålet med treparten er en arealomlægning, der går ud på at tage de jorde, der forurener kyster og fjorde for meget, ud af drift. I takt med, at jordene tages ud, udfases den midlertidigt forhøjede regulering, står der i en pressemeddelelse fra Ministeriet for Grøn Trepert.

Aftalen har fået to af de store landbrugsorganisationer til at råbe vagt i gevær.

LandbrugsAvisen

Britisk opkøb vækker debat på ny: Skal udenlandske fonde have fri adgang til dansk landbrugsjord?

Kapitalforvalters opkøb af jord i Nordjylland og på Fyn genantænder diskussionen om udenlandsk ejerskab og liberaliseringen af landbrugsloven.

LANDBRUGSAVISEN | 8. JAN. 2026 11:30 | Skrevet af: Steven Vikkelsø Andersen

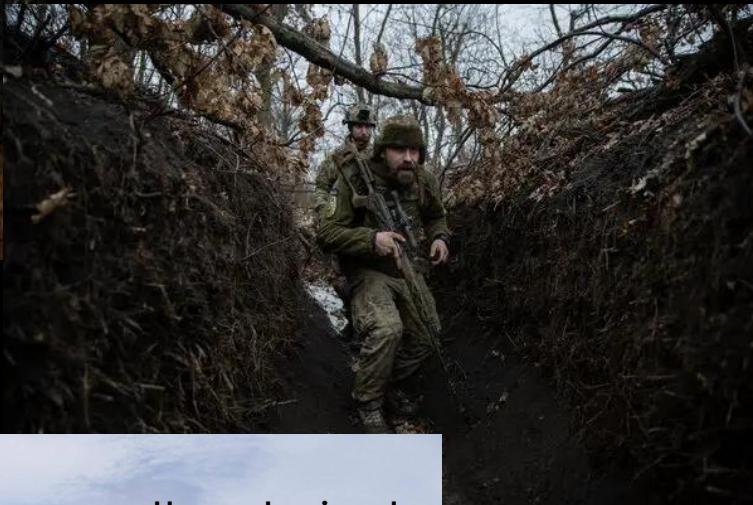
Opgør med narrativerne

- Vi har verdens bedste landbrugsjord

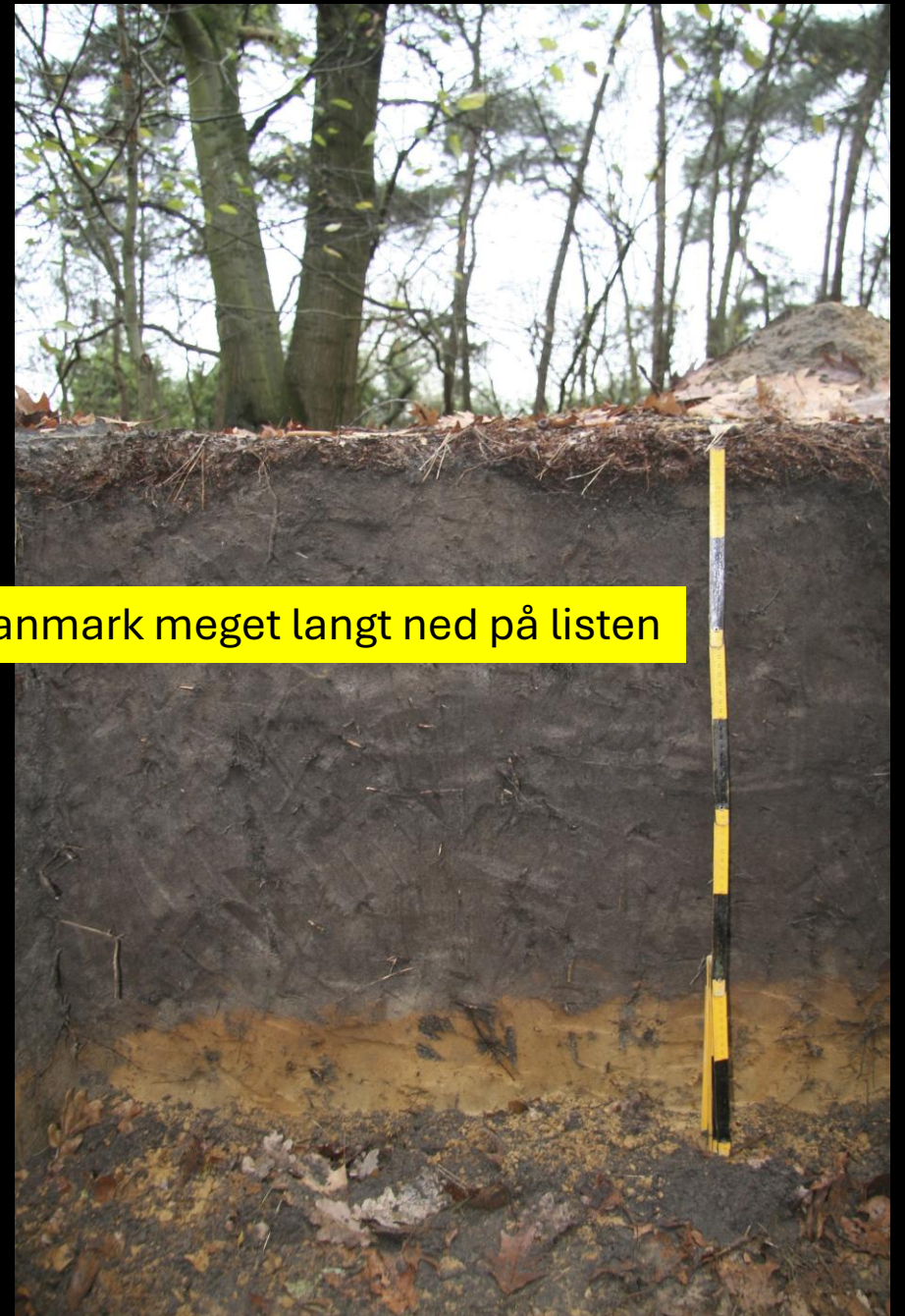
Ukraines løss-jorde

Javas vulkanske jorde

Flanderns Plaggen-jorde

I konkurrencen om verdens bedste landbrugsjord kommer Danmark meget langt ned på listen

Opgør med narrativerne

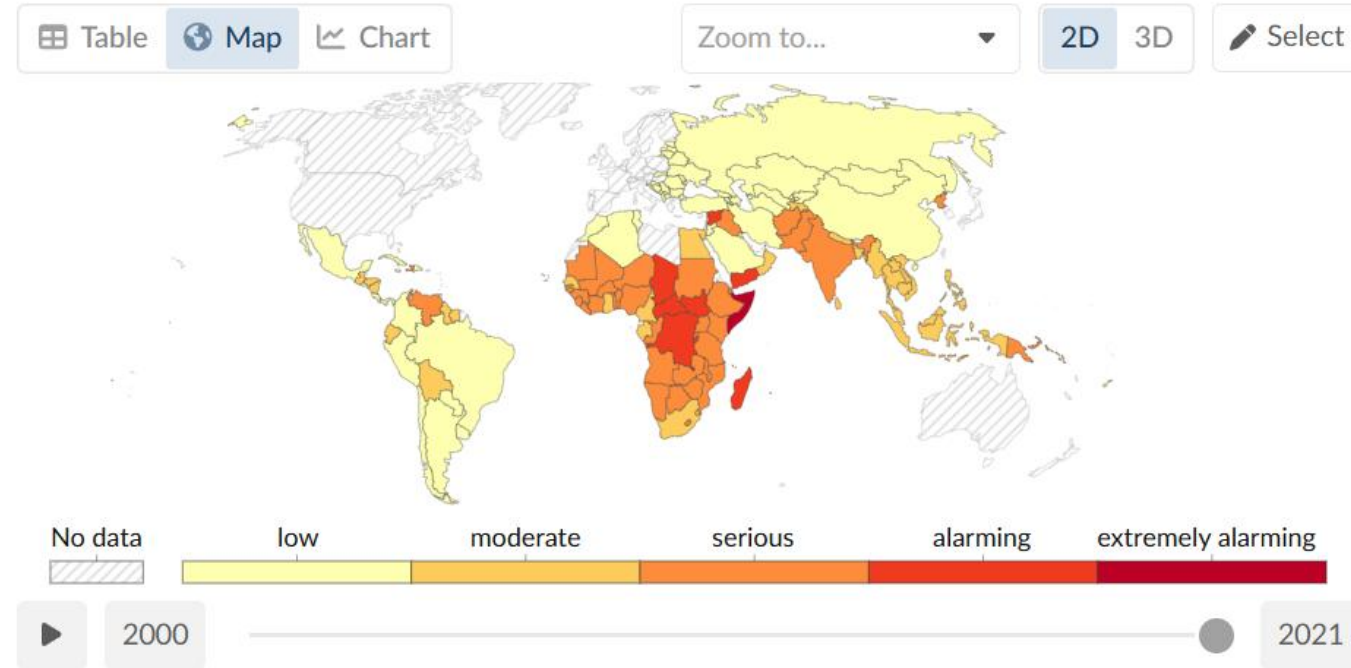
- Verden kommer til at sulte, hvis vi gennemfører den Grønne Trepert

Global Hunger Index, 2021

Our World
in Data

The Global Hunger Index tries to capture the multidimensional nature of hunger by calculating an index score from four key hunger indicators. It is measured on a 100-point scale where 0 is the best score (no hunger) and 100 is the worst.

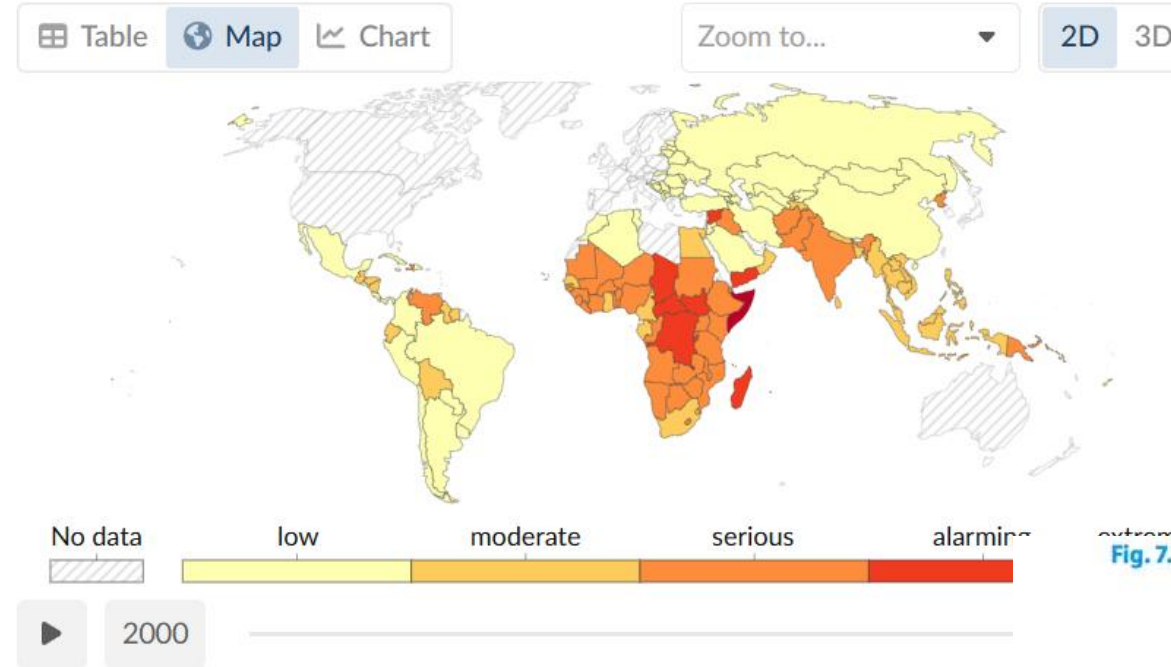
Data source: Concern Worldwide and Welthungerhilfe - [Learn more about this data](#)

OurWorldinData.org/hunger-and-undernourishment | CC BY

Global Hunger Index, 2021

The Global Hunger Index tries to capture the multidimensional nature of hunger by calculating an index score from four key hunger indicators. It is measured on a 100-point scale where 0 is the best score (no hunger) and 100 is the worst.

Data source: Concern Worldwide and Welthungerhilfe - [Learn more about this data](#)
 OurWorldinData.org/hunger-and-undernourishment | CC BY

Our World
in Data

Prevalence of overweight*, ages 18+, 2016 (age standardized estimate) Male

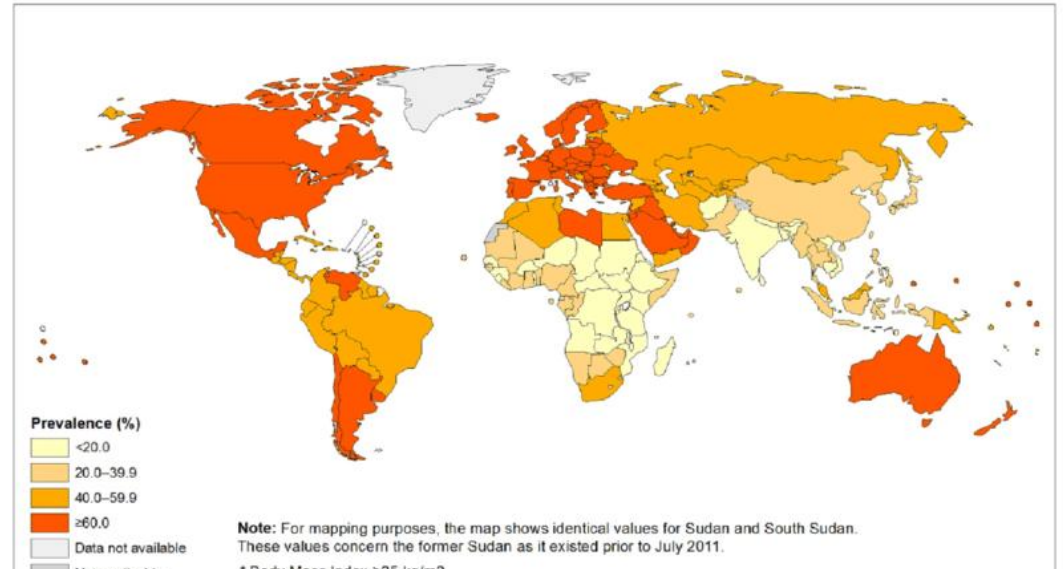
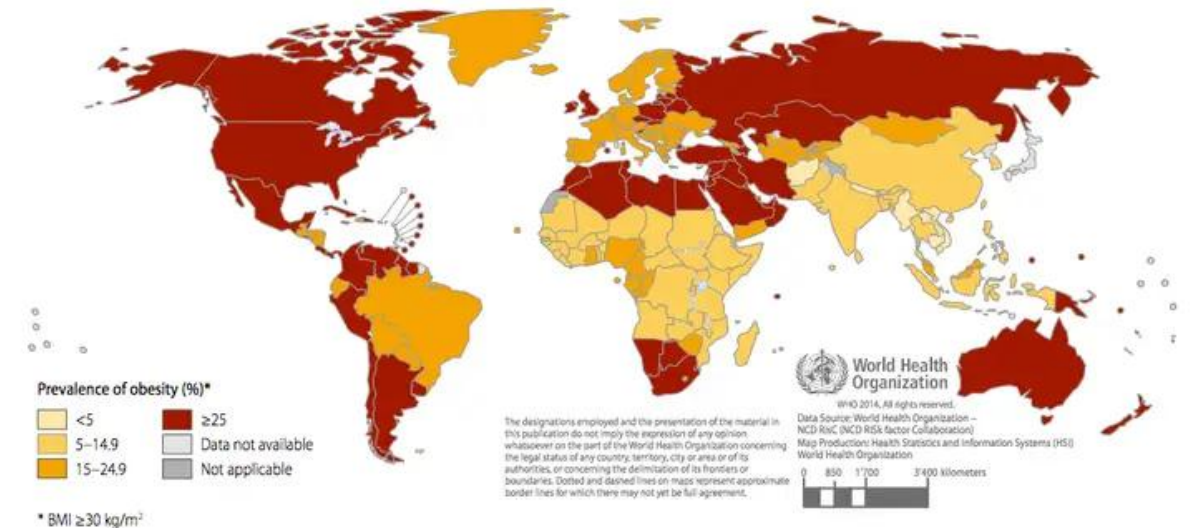

Fig. 7.2 Age-standardized prevalence of obesity in women aged 18 years and over (BMI ≥ 30 kg/m²), 2014

Walmart says users of weight loss drugs are buying less food

The retailer used anonymized data on shopping patterns, based on customers who pick up prescriptions and buy groceries at its stores.

DIET, DRUGS,
& DEMAND_

WALMART SAYS USERS OF WEIGHT-LOSS
DRUGS ARE BUYING LESS FOOD

Get more news **LIVE** on NBC NEWS NOW. >

Walmart says users of weight loss drugs are buying less food

The retailer used anonymized data on shopping patterns, based on customers who pick up prescriptions and buy groceries at its stores.

Get more news **LIVE** on **NBC NEWS NOW.** >

Walmart says users buying less food

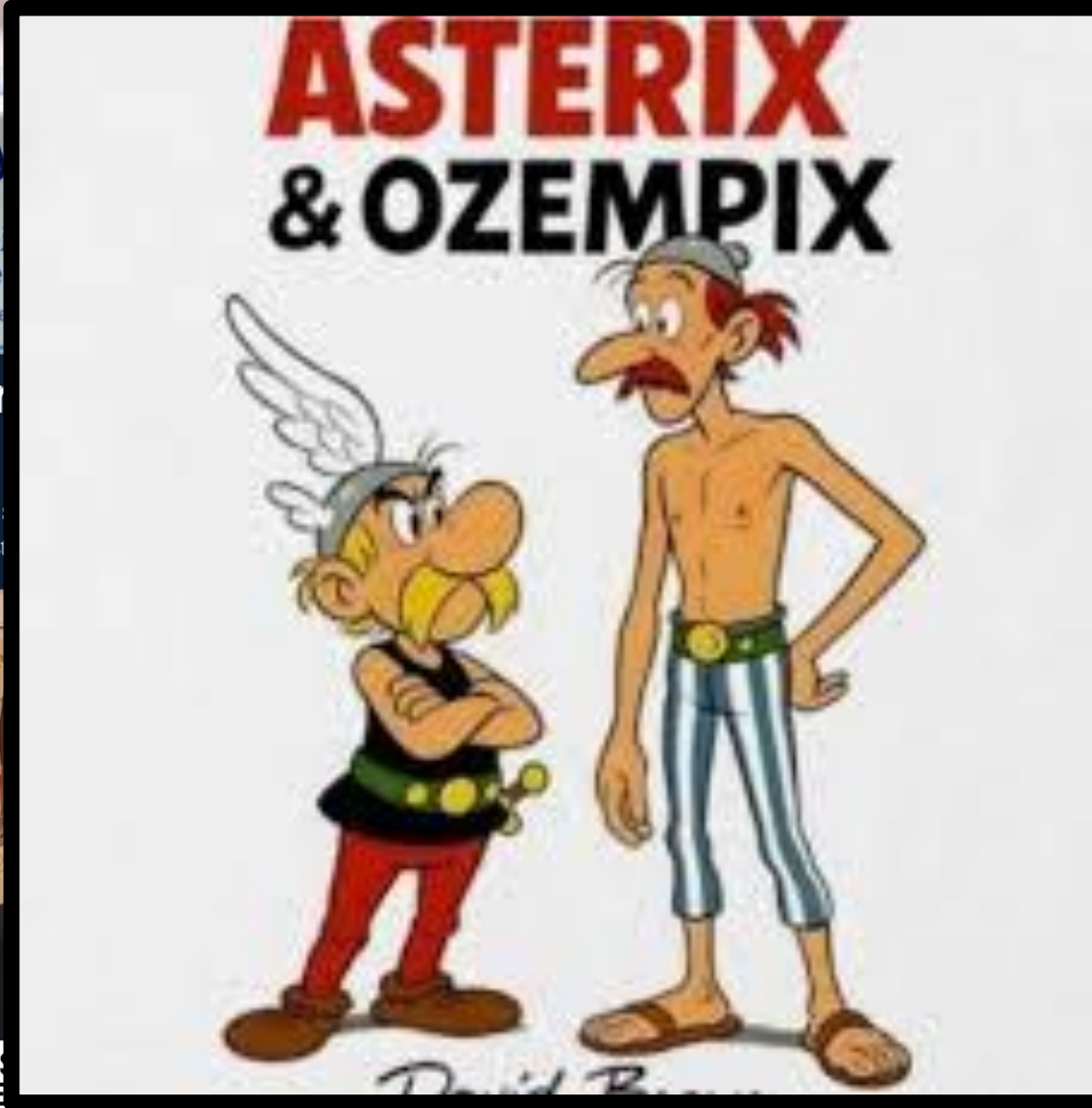
The retailer used anonymized data on prescriptions and buy groceries at its stores

DIET, DRUGS, & DEMAND_

WALMART'S DRUGS ARE

Get more news **LIVE** on NBC NEWS NOW. >

The National

The National

58 kr

The National

58 kr

PR. 1/2 KG

4⁷⁵

 Spot-vare **VELSMAG**

Velsmag dansk flæskesteg
Ca. 2000-2700 g.
Pr. kg 9,50

Ekstra Bladet

Men så skal kødet i al fald laves andre steder...

Meat production, 1961 to 2023

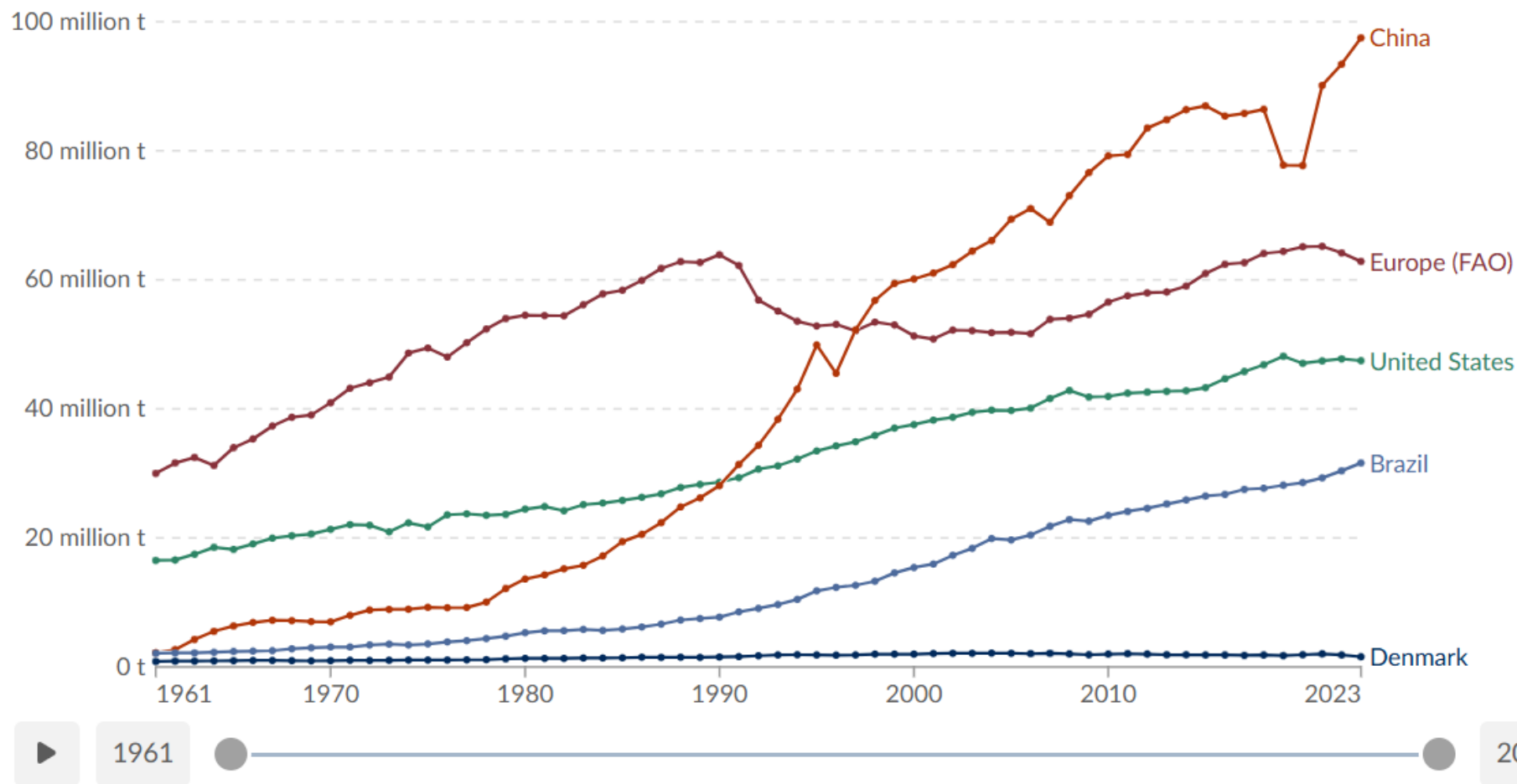
Our World
in Data

Expressed in tonnes. Includes cattle, poultry, sheep/mutton, goat, pigmeat, and wild game.

Table Map Chart

Edit countries and regions

Settings

Data source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (2025) – [Learn more about this data](#)

Note: Figures are given in terms of dressed carcass weight, excluding offal and slaughter fats.

OurWorldinData.org/meat-production | CC BY

Opgør med narrativerne

- Det er vores jord og den uindskrænkede ejendomsret gælder

Opgør med narrativerne

- Det er vores jord og den uindskrænkede ejendomsret gælder
- Fredskovbestemmelser
- Forbud mod råstofgravning
- Forbud mod byggeri
- Dyrkningspligt
- Beskyttelse af fortidsminder og naturområder
- Beskyttelse af Vandløb
- Fredninger
- Ekspropriationsmuligheden

Opgør med narrativerne

- Landbrug er også natur

Opgør med narrativerne

- Landbrug er også natur

Enhver har friheden til at betragte hvadsomhelst som natur

Men biodiversiteten er nok ikke i top her....

Der vil også i fremtiden være landbrug i Danmark
Nogle landmænd vil helt sikkert komme til at lave noget andet

Der vil også i fremtiden være landbrug i Danmark
Nogle landmænd vil helt sikkert komme til at lave noget andet
Spil med – det er måske sidste gang I sidder med ved bordet

